

Warszawa, 25.03.2024

Dr n. wet. Joanna Bajon
Centrum Medycyny Translacyjnej
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Opina promotora pomocniczego o pracy doktorskiej lek. wet. Justyny Abako pt.:
„Przydatność badania ultrasonograficznego w ocenie zmian towarzyszących chorobom
odcinka lędźwiowego kręgosłupa u psów”

Badania przeprowadzone przez lek. wet. Justynę Abako dotyczyły zastosowania ultrasonografii w obrazowaniu struktur okolicy odcinka lędźwiowego kręgosłupa. W pracy zastosowano dwie metody obrazowania- ultrasonografię charakteryzującą się małą inwazyjnością, niskim kosztem badania i powszechną dostępnością, ale również innowacyjnością w wykorzystaniu w obrazowaniu kręgosłupa oraz rezonans magnetyczny, będący złotym standardem diagnostycznym dla opisanej okolicy, jednakże wymagający zaawansowanej wiedzy i dostępu do specjalistycznej aparatury. Doktorantka za cel swojej pracy stawia sobie opracowanie protokołu i modelu sonoanatomicznego okolicy odcinka lędźwiowego kręgosłupa, który mógłby znaleźć zastosowanie w działalności klinicznej, a tym samym stanowić metodę wspomagającą w diagnostyce schorzeń kręgosłupa.

Podjęty temat rozprawy badawczej wydaje się ważny i aktualny, ze względu na dużą częstotliwość występowania zmian w obrębie kręgosłupa w populacji zwierząt

towarzyszących. Szacuje się, że choroba dysków międzykręgowych stanowi jeden z najczęstszych problemów neurologicznych u psów. Autorka w swojej rozprawie skupia się również na innych dysfunkcjach okolicy, takich jak spondyloza czy DISH.

Część badawcza pracy została przeprowadzona w Katedrze Chirurgii i Rentgenologii z Kliniką oraz w Poliklinice Weterynaryjnej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Pierwsza część badań przeprowadzona była na zwłokach zwierząt, druga na pacjentach klinicznych po uzyskaniu pisemnej zgody właścicieli na przeprowadzenie procedur. W czasie realizacji pracy Doktorantka wykorzystywała praktycznie wiedzę zdobytą na licznych kursach, stażach oraz rozpoczęła studia specjalizacyjne z zakresu radiologii weterynaryjnej. Lek. wet. Justyna Abako podjęła się samodzielnego wykonania technicznego badań obrazowych oraz analizy otrzymanych wyników. Zgromadzone dane stanowiły podstawę do dalszej analizy w części literaturowej pracy.

Przedłożona dysertacja rozpoczyna się obszernym i treściwym wprowadzeniem omawiającym aspekty takie jak historia, metodyka działania oraz zastosowanie ultrasonografii. We wstępie opisane zostały również inne metody badania obrazowego kręgosłupa psa takie jak tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny czy klasyczna rentgenodiagnostyka. Zamykając pierwszy rozdział pracy Autorka omawia anatomię odcinka lędźwiowego kręgosłupa oraz najczęstsze schorzenia tej okolicy. Doktorantka precyzyjnie stawia cele pracy- m.in. stworzenie protokołów badania i opracowanie sonoanatomii odcinka lędźwiowego kręgosłupa,

ocenę przydatności ultrasonografii w ocenie tej okolicy oraz analizę statystyczną i porównanie wymiarów struktur w ultrasonografii i rezonansie magnetycznym.

Rozdział dotyczący realizacji pracy („Materiały i metody”) stanowi szczegółowy opis wszystkich wykonanych procedur z podziałem na badania pilotażowe przeprowadzone na zwłokach psów i badania pacjentów klinicznych. Zawiera on liczne ryciny i tabele, które znacząco podnoszą wartość merytoryczną pracy. Na szczególne wyróżnienie zasługuje bardzo rozbudowana analiza statystyczna pracy, a omówione wyniki statystyczne zawierają bardzo liczne wykresy i tabele, stanowiąc znaczącą część pracy. Dyskusja zawiera trafne porównania wyników z dostępną, aktualną literaturą. Napisana jest w sposób interesujący i łatwy do zrozumienia. Przedstawione wnioski prawidłowo korespondują z założonymi celami pracy, charakteryzując użyteczność i korelację pomiędzy poszczególnymi metodami diagnostycznymi. Podsumowując rozprawę lek. wet. Justyny Abako oceniam pozytywnie.

Bożena Jankowska